

Date: 19th December-2025

**O‘QITUVCHILARNI ILMIY VA PEDAGOGIK FAOLIYATGA TAYYORLASH:
METODIK YONDASHUVLAR**

Bazarova Shohida Ashirkulovna

Mirzo Ulug‘bek nomidagi

O‘zbekiston Milliy universiteti o‘qituvchisi

E-mail: shohidabazarova25@gmail.com

Ilmiy rahbar: Pedagogika fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dotsent

Sharipova S.B

Annotatsiya. Mazkur maqolada o‘qituvchilarni ilmiy va pedagogik faoliyatga tayyorlash masalasi zamonaviy ta‘lim talablari asosida tahlil qilinadi. Unda pedagog kadrlarning ilmiy-tadqiqot kompetensiyalarini shakllantirish, metodik tayyorgarlikni takomillashtirish hamda innovatsion yondashuvlarning ahamiyati yoritiladi. Shuningdek, ilmiy va pedagogik faoliyat integratsiyasi, reflektiv yondashuv, kompetensiyaviy model va raqamli texnologiyalar asosida o‘qituvchilarni tayyorlashning samarali metodlari asoslab beriladi.

Kalit so‘zlar: pedagogik tayyorgarlik, ilmiy faoliyat, metodik yondashuvlar, kompetensiya, refleksiya, innovatsion ta‘lim, kasbiy rivojlanish.

Bugungi globallashtirish va raqamlashtirish sharoitida ta‘lim tizimiga qo‘yilayotgan talablar tubdan o‘zgarmoqda. Endilikda o‘qituvchi nafaqat bilim beruvchi, balki ilmiy-tadqiqot olib boruvchi, tahlilchi, innovator va ijodkor shaxs sifatida namoyon bo‘lishi lozim. Shu bois o‘qituvchilarni ilmiy va pedagogik faoliyatga tayyorlash masalasi zamonaviy pedagogikaning dolzarb muammolaridan biri hisoblanadi.

O‘zbekiston Respublikasi ta‘lim siyosatida ham pedagog kadrlarning ilmiy salohiyatini oshirish, ularning metodik va tadqiqotchilik kompetensiyalarini rivojlantirish ustuvor vazifa sifatida belgilangan. Bu esa o‘qituvchilarni tayyorlash jarayonida samarali metodik yondashuvlarni qo‘llashni taqozo etadi.

Ilmiy va pedagogik faoliyat o‘zaro uzviy bog‘liq bo‘lib, o‘qituvchining kasbiy rivojlanishida muhim o‘rin tutadi. Pedagogik faoliyat ta‘lim jarayonini tashkil etish, bilim, ko‘nikma va malakalarni shakllantirishga qaratilgan bo‘lsa, ilmiy faoliyat pedagogik jarayonni tahlil qilish, muammolarni aniqlash va ularning ilmiy yechimlarini ishlab chiqishga xizmat qiladi.

O‘qituvchining ilmiy faoliyati quyidagilarni o‘z ichiga oladi:

- ilmiy manbalarni tahlil qilish;
- pedagogik tajribani umumlashtirish;
- tadqiqot metodlarini qo‘llash;
- maqola, tezis va metodik ishlanmalar tayyorlash.

Shu bois o‘qituvchilarni tayyorlash jarayonida ilmiy va pedagogik faoliyatni bir butun tizim sifatida shakllantirish zarur.

Date: 19th December-2025

Kompetensiyaviy yondashuv. Kompetensiyaviy yondashuv o'qituvchilarning nazariy bilimlar bilan bir qatorda amaliy va ilmiy kompetensiyalarini rivojlantirishga yo'naltirilgan. Bu yondashuv doirasida quyidagi kompetensiyalar shakllantiriladi:

- ilmiy-tadqiqot kompetensiyasi;
- metodik kompetensiya;
- kommunikativ kompetensiya;
- axborot-kommunikatsion kompetensiya.

Mazkur yondashuv o'qituvchini mustaqil fikrlashga, ilmiy muammolarni aniqlash va ularni hal etishga tayyorlaydi.

Faoliyatga yo'naltirilgan yondashuv. Faoliyatga yo'naltirilgan yondashuv o'qituvchilarning ilmiy va pedagogik faoliyatda bevosita ishtirok etishini ta'minlaydi. Unda amaliy mashg'ulotlar, ilmiy loyihalar, tajriba-sinov ishlari muhim ahamiyat kasb etadi. Bu yondashuv o'qituvchilarda tadqiqotchilik madaniyatini shakllantirishga xizmat qiladi.

Reflektiv yondashuv. Reflektiv yondashuv o'qituvchining o'z faoliyatini tahlil qilishi, baholashi va takomillashtirib borishini nazarda tutadi. Refleksiya jarayonida pedagog o'z metodikasini ilmiy asosda qayta ko'rib chiqadi, kamchiliklarni aniqlaydi va ularni bartaraf etish yo'llarini belgilaydi.

Innovatsion va raqamli yondashuv. Zamonaviy ta'limda raqamli texnologiyalardan foydalanish o'qituvchilarning ilmiy faoliyatini samarali tashkil etish imkonini beradi. Onlayn platformalar, elektron kutubxonalar, ilmiy ma'lumotlar bazalari o'qituvchilarning tadqiqot faoliyatini faollashtiradi.

Ilmiy va pedagogik faoliyat integratsiyasining ahamiyati. Ilmiy va pedagogik faoliyat integratsiyasi o'qituvchining kasbiy rivojlanishida muhim omil hisoblanadi. Ilmiy izlanishlar pedagogik jarayon sifatini oshirsa, pedagogik tajriba ilmiy tadqiqotlar uchun boy material manbai bo'lib xizmat qiladi. Ushbu integratsiya natijasida:

- ta'lim sifati oshadi;
- innovatsion metodlar joriy etiladi;
- o'qituvchilarning kasbiy motivatsiyasi kuchayadi.

Xulosa. Xulosa qilib aytganda, o'qituvchilarni ilmiy va pedagogik faoliyatga tayyorlash uzluksiz va tizimli jarayon bo'lib, u samarali metodik yondashuvlarni talab etadi. Kompetensiyaviy, faoliyatga yo'naltirilgan, reflektiv va innovatsion yondashuvlar o'qituvchilarning ilmiy salohiyatini rivojlantirishga xizmat qiladi. Zamonaviy ta'lim sharoitida pedagog kadrlarning ilmiy va pedagogik faoliyatini integratsiyalash ta'lim tizimini rivojlantirishning muhim omili hisoblanadi.

ФОЙДАЛАНИЛГАН АДАБИЁТЛАР:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti. Ta'lim-tarbiya tizimini yanada takomillashtirishga oid qaror va farmonlar to'plami. – Toshkent, 2023.
2. Sharipova Surayyo Burxanovna-The impact of spoken language on pupils' mental activity: A cognitive exploration/2023/11/15

Date: 19th December-2025

3. Sharipova Surayyo Burkhanovna-Androgical cooperation mechanisms in the formation of a common worldwide in family relations /2023/9/16
4. Abdullaeva M., Jo'raev R. Pedagogik kompetensiyalar va ularni rivojlantirish metodikasi. – Toshkent: Fan, 2020.
5. Surayyo Burhanovna Sharipova.-MODERN INNOVATIVE TECHNOLOGIES IN EDUCATION/2023
6. Zunnunov A. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar. – Toshkent: O'qituvchi, 2019.
7. Сурайё Бурхановна Шарипова-Роль семьи в формировании познавательного интереса одаренных детей/2021
8. Muslimov N.A. Kasbiy ta'lim pedagogikasi. – Toshkent: Innovatsiya, 2020.